

65. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

М.М. Черемшук

Національний університет харчових технологій

Досягнення основних завдань економічної політики України — економічного зростання і повної зайнятості, підвищення життєвого рівня населення, значною мірою можна пов'язати із станом справ і перспективами розвитку малого підприємництва. Для розвитку малого бізнесу в Україні в 2000 році, уперше на законодавчому рівні, були визначені правові основи й напрями державної підтримки суб'єктів малого підприємництва, що сприяло прийняттю Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» та Закону України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні». На сучасному етапі законодавчою основою функціонування малих підприємств є Господарський Кодекс України. Проаналізуємо показники, що відображають динаміку ефективності діяльності малих підприємств в Україні за 2010-2013 роки., що складено за даними Державної служби статистики України (табл. 1)

Таблиця 1. Показники діяльності малих підприємств України за 2010-2013 рр.

Показник	Роки			
	2010	2011	2012	2013
Кількість підприємств				
Загальна к-ть підприємств	378810	375695	364935	393327
Кількість малих підприємств	357241	354283	344048	373809
Частка малих підприємств в загальній кількості	94,3	94,3	94,3	95,0
Кількість зайнятих працівників на підприємствах				
Зайнятих на всіх підприємствах, тис. ос.	7958,2	7793,1	7679,6	7406,5
Зайнятих на малих підприємствах, тис. ос.	2164,6	2091,5	2051,3	2010,7
Частка зайнятих на малих підприємствах	27,2	26,9	26,7	27,1
Кількість найманих працівників на підприємствах				
Найнятих працівників на всіх підприємствах, тис. ос.	7836,4	7712,4	7576,6	7285,6
Найнятих працівників на малих підприємствах, тис. ос.	2043,7	2011,8	1951,6	1891,8
Частка найнятих працівників на малих підприємствах	26,1	26,1	25,7	26,0
Обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств				
Обсяг реалізованої продукції всіма підприємствами, млн.грн.	3366228,2	3991239,4	4203169,6	4050215,0
Обсяг реалізованої продукції малими підприємствами, млн.грн.	568267,1	607782,4	672653,4	670258,5
у % до загального обсягу реалізації	16,9	15,2	16,0	16,6

З даної таблиці видно, що з 2010 року по 2012 рік кількість малих підприємств зменшувалась, але їх частка в загальній кількості залишалась сталою і за рахунок збільшення малих підприємств на 29761 збільшилась до 95 % в загальній кількості підприємств, що призвело до збільшення зайнятих працівників на малих підприємствах в 2013 році до загальної кількості 2010,7 тис. ос. й обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) на 670258,5 млн. грн. Проаналізувавши обсяги реалізованої продукції можна відзначити, що середні та великі підприємства поглинають малі підприємства, оскільки частка останніх в 2013 році велика, а обсягу реалізованої продукції навпаки. Хоча основним джерелом інвестування для суб'єктів господарювання, залишаються власні кошти (59,2 %), але деякі підприємства потребують бюджетних та кредитних механізмів підтримки бізнесу. Тож, для підвищення можливостей їх розвитку в країні, було проведено ряд реформ щодо доступу до кредитування, як поштовху для підйому країни в Рейтингу умов ведення бізнесу на 13 сходинок.

За даними Державної служби статистики України хоч і відбувались позитивні зрушення у процесі вдосконалення умов ведення бізнесу через скорочення кількості документів дозвільного характеру і видів ліцензування, спрощення процедур під час отримання ліцензій і дозволів, зменшення контролюючого тиску на бізнес, розвиток малого підприємництва й досі залишається на низькому рівні. Так, наприклад, у країнах з розвинутою ринковою економікою чисельність зайнятих у сфері малого підприємництва, як правило, перевищує 50 % населення працездатного віку (країни ЄС), а подекуди, може наблизитись і до 80 % (Японія). Натомість в Україні у 2013 році спостерігається зменшення цього показника у порівнянні з 2012 роком, і становить лише 26 % населення працездатного віку, в той час коли питома вага збільшилась до 95 % від загальної кількості зареєстрованих підприємств в Україні [5]. Отже, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку підприємництва в Україні хоч і спостерігається стійка тенденція розвитку, але відносні та абсолютні показники залишаються на низькому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. / Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва.
2. Бех Н. Особливості розвитку та функціонування малого і середнього бізнесу в Україні / Н. Бех // Галицький економічний вісник. — 2010. — №1(26). — С.16-18.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Єфименко Т.І. Податковий кодекс України як перший крок на шляху реформування вітчизняної податкової системи / Т.І. Єфименко // Фінанси України. — 2010. — №12. — С. 3-11.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 р. №4618-VI [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

Науковий керівник — Т.В. Луцька, канд. екон. наук.